

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การเสนอผลการวิจัยเรื่องการศึกษาการจับบริการแนะแนวในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11 นั้น ครอบคลุมสาระสำคัญดังนี้ คือ วัตถุประสงค์ วิธีการดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ วิธีการดำเนินการวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาการจับบริการแนะแนว ในด้านการบริหารงานแนะแนว การจับบริการแนะแนว 5 บริการ การสนับสนุนงานแนะแนว ปัญหาการจับบริการแนะแนว และแนวทางการจับบริการแนะแนวในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและตัวอย่างประชากร

1. ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารโรงเรียน และครูแนะแนวในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11

2. ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารโรงเรียนและครูแนะแนว ในเขตการศึกษา 11 ปีการศึกษา 2540 เป็นผู้บริหารจำนวน 145 คน และครูแนะแนวจำนวน 145 คน ทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายโดยวิธีการใช้ตารางเลขสุ่มมาร้อยละ 15 ของจำนวนโรงเรียนในแต่ละจังหวัด ได้โรงเรียน 145 โรง โดยใช้ผู้บริหารโรงเรียนโรงละ 1 คน ครูแนะแนวโรงเรียนละ 1 คน รวมจำนวนตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 290 คน สุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการสัมภาษณ์โดยสุ่มแบบง่ายโดยวิธีจับสลากมาร้อยละ 10 ของจำนวนโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากรได้โรงเรียน 15 โรง เลือกตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการสัมภาษณ์จากโรงเรียนที่สุ่มได้โดยใช้ผู้บริหารโรงละ 1 คน ครูแนะแนวโรงละ 1 คน ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการสัมภาษณ์รวมทั้งสิ้น 30 คน เลือกผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบแนวทางโดยเลือกแบบเจาะจง

เป็นผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านแนะแนวในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตการศึกษา 11 จำนวน 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ มี 3 ประเภท คือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบตรวจสอบแนวทางการจัดบริการแนะแนว

แบบสอบถาม จำนวน 2 ชุด คือ แบบสอบถามผู้บริหารเกี่ยวกับการบริหารงานแนะแนว และการสนับสนุนงานแนะแนว แบบสอบถามสำหรับครูแนะแนว เกี่ยวกับการการจัดบริการแนะแนว

แบบสัมภาษณ์ จำนวน 2 ชุด สำหรับผู้บริหารและครูแนะแนว เกี่ยวกับความคิดเห็น ปัญหา และข้อเสนอแนะการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา โดยมีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบปลายเปิด

แบบตรวจสอบแนวทางการจัดบริการแนะแนว มีลักษณะสำรวจรายการ และปลายเปิด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย โดยใช้วิธีการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ พร้อมทั้งขอความร่วมมือให้ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่งแบบสอบถามคืนผู้วิจัยทางไปรษณีย์ และส่งและรับแบบสอบถามด้วยตนเองพร้อมกับการสัมภาษณ์ แบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนอย่างสมบูรณ์ถูกต้อง รวมทั้งสิ้น 250 ชุด เป็นแบบสอบถามผู้บริหาร 124 ชุด คิดเป็นร้อยละ 85.52 เป็นแบบสอบถามครูแนะแนว 126 ชุด คิดเป็นร้อยละ 86.90 ของแบบสอบถามทั้งหมด

แบบตรวจสอบแนวทาง ผู้วิจัยส่งและรับแบบตรวจสอบด้วยตนเองจำนวน 5 ชุด และส่งและรับคืนทางไปรษณีย์ จำนวน 5 ชุด โดยได้มีการติดต่อกับผู้ทรงคุณวุฒิไว้ล่วงหน้า ได้รับแบบตรวจสอบครบสมบูรณ์ จำนวน 10 ชุด

การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลจากแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ หากำร้อยละ นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ หากำร้อยละ การประมวลข้อมูลจากการสัมภาษณ์ นำเสนอในรูปแบบของการบรรยาย ข้อมูลจากแบบตรวจสอบแนวทางการจัดบริการแนะแนว วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ และประมวลข้อมูลจากข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุง

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้บริหารโรงเรียนและครูแนะแนว และสภาพทั่วไปในการปฏิบัติงานแนะแนวของผู้บริหารโรงเรียนและครูแนะแนว

ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ ร้อยละ 91.94 เป็นเพศชาย ร้อยละ 47.58 มีอายุตั้งแต่ 41-50 ปี ร้อยละ 54.84 ดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ ร้อยละ 88.71 มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 35.48 จบสาขาบริหารการศึกษา ร้อยละ 62.10 เคยเรียนวิชาที่เกี่ยวกับการแนะแนว และส่วนใหญ่ ร้อยละ 78.22 ไม่เคยมีประสบการณ์การทำงานด้านแนะแนวมาก่อน

ครูแนะแนวส่วนใหญ่ ร้อยละ 65.08 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 61.90 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี ร้อยละ 94.44 มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 19.05 จบสาขาวิชาจิตวิทยาแนะแนว ร้อยละ 92.06 ครูแนะแนวเคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการแนะแนวในโรงเรียนมาแล้ว ครูแนะแนว ร้อยละ 50.79 เคยเข้ารับการอบรมเรื่องการจัดกิจกรรมแนะแนวในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสฯ ครูแนะแนวส่วนใหญ่ยังมีความต้องการที่จะเข้ารับการอบรม ครูแนะแนวส่วนใหญ่ ร้อยละ 88.89 เข้ารับหน้าที่เป็นครูแนะแนวโดยได้รับการแต่งตั้งจากทางโรงเรียน ร้อยละ 65.08 เคยมีประสบการณ์จัดบริการแนะแนวในโรงเรียนมาแล้ว ครูแนะแนวส่วนใหญ่ ร้อยละ 82.54 รับผิดชอบสอนในคาบกิจกรรมแนะแนว ระหว่าง 1-5 คาบต่อสัปดาห์ ร้อยละ 96.83 ต้องรับผิดชอบสอนวิชาอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากการปฏิบัติงานแนะแนว และส่วนใหญ่ ร้อยละ 93.65 มีงานพิเศษอื่นที่ต้องรับผิดชอบ

ตอนที่ 2 การบริหารงานแนะแนว และการสนับสนุนงานแนะแนว

ตอนที่ 2.1 การบริหารงานแนะแนว

ผู้บริหารโรงเรียนดำเนินการบริหารงานแนะแนวโดยส่วนใหญ่ ร้อยละ 97.58 จัดให้มีครูแนะแนวรับผิดชอบงานด้านแนะแนว รองลงมา ร้อยละ 86.29 จัดให้มีโครงการแนะแนว การจัดระบบงานและวางแผนงานแนะแนวผู้บริหารส่วนใหญ่ ร้อยละ 74.19 ได้จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการ ร่วมกันวางแผนและกำหนดนโยบายการแนะแนว ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ ประทับกับปัญหาในการดำเนินการบริหารงานแนะแนว โดยปัญหาที่ระบุ ร้อยละ 54.03 ไม่มีเวลาให้กับงานแนะแนวเพราะมีงานอื่นอีกมาก และผู้บริหารส่วนใหญ่ประทับใจปัญหาในการจัดระบบและการวางแผนงานแนะแนว โดยร้อยละ 62.09 มีปัญหาคืองานแนะแนวยังไม่เป็นระบบที่ชัดเจน

ผู้บริหารโรงเรียนได้จัดบุคลากรรับผิดชอบงานแนะแนว ซึ่งส่วนใหญ่ ร้อยละ 85.48 จัดให้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการแนะแนว ส่วนการจัดบุคลากรเข้ารับการอบรม ตามที่ศูนย์แนะแนวจังหวัดได้จัดอบรม ร้อยละ 92.74 ได้ส่งครูแนะแนวเข้ารับการอบรมทุกปีการศึกษา และการจัดครูเข้าสอนในคาบกิจกรรมแนะแนวส่วนใหญ่ ร้อยละ 63.71 ให้ครูแนะแนวรับผิดชอบสอน รองลงมา ร้อยละ 52.42 ให้ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาสอน

การคัดเลือกครูที่จะมาช่วยงานแนะแนว ผู้บริหารมีเกณฑ์ในการคัดเลือกโดยส่วนใหญ่ ร้อยละ 80.65 จะคัดเลือกครูที่มีความสนใจงานบริการแนะแนว รองลงมา ร้อยละ 66.94 เป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์ และผู้บริหารส่วนใหญ่ประสบกับปัญหาเกี่ยวกับบุคลากรที่รับผิดชอบงานแนะแนว โดยปัญหาส่วนใหญ่ ร้อยละ 66.13 ได้แก่ ครูที่รับผิดชอบงานแนะแนวต้องรับผิดชอบงานอื่นอีกมาก รองลงมา ร้อยละ 34.68 บุคลากรขาดความรู้และประสบการณ์ในการจัดบริการแนะแนว

งบประมาณสนับสนุนงานแนะแนว ผู้บริหารโรงเรียนร้อยละ 51.61 ได้จัดทำงบประมาณขึ้นเองโดยขอความอนุเคราะห์จากผู้ปกครอง หรือศิษย์เก่า ส่วนปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณในการจัดบริการแนะแนว ผู้บริหารส่วนใหญ่ ร้อยละ 75.81 ประสบปัญหาขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณและครุภัณฑ์ รองลงมา ร้อยละ 67.74 ได้แก่งบประมาณไม่เพียงพอ และวิธีการแก้ปัญหาการใช้งบประมาณไม่เพียงพอ ส่วนใหญ่ ร้อยละ 59.68 ดำเนินการโดยการขอความอนุเคราะห์จากหน่วยงานเอกชน หรือศิษย์เก่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการจัดสถานที่เพื่อดำเนินงานแนะแนว ส่วนใหญ่ ร้อยละ 54.84 ห้องแนะแนวอยู่ร่วมกับห้องอื่น ๆ การจัดบรรยากาศของห้องแนะแนว ส่วนใหญ่ ร้อยละ 79.03 ห้องแนะแนวมีบรรยากาศเป็นกันเอง และในห้องแนะแนวส่วนใหญ่ ร้อยละ 81.45 มีหนังสือ เอกสารเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ รองลงมา ร้อยละ 70.97 มีหนังสือ เอกสารการศึกษาต่อของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ

วิธีการตรวจสอบการปฏิบัติงานแนะแนว ผู้บริหารส่วนใหญ่ ร้อยละ 71.77 มีการติดตามประเมินผลเมื่อสิ้นปีการศึกษา และร้อยละ 50.00 มีการกำหนดแผนการประเมินผลเป็นระยะ และเมื่อสิ้นปีการศึกษา

ตอนที่ 2.2 การสนับสนุนงานแนะแนว

การประสานงานแนะแนว ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ ร้อยละ 77.42 มีการจัดประชุมปรึกษาหารือร่วมกันทุกฝ่ายในโรงเรียน ความช่วยเหลือด้านการแนะแนวที่ได้รับจากกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา ส่วนใหญ่ ร้อยละ 78.26 ได้รับการช่วยเหลือโดยให้ครูเข้ารับการอบรมการแนะแนวที่จัดโดยกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา

ปัญหาในการดำเนินการประสานงานแนะแนว ผู้บริหารร้อยละ 52.42 ไม่มีปัญหาในการดำเนินงานประสานงานแนะแนว แต่จะมีปัญหาขาดการสนับสนุนและส่งเสริมการจัดบริการแนะแนว โดยปัญหาส่วนใหญ่ ร้อยละ 71.77 ขาดเอกสารต่าง ๆ เกี่ยวกับการแนะแนวเพื่อประกอบการศึกษาค้นคว้าสำหรับครู รองลงมา ร้อยละ 55.65 ผู้บริหารโรงเรียนมีภาระหน้าที่มากไม่มีเวลาดูตามผลการจัดบริการแนะแนว

การประชุมสัมพันธงานแนะแนว ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ ร้อยละ 90.32 ได้จัดประชุมชี้แจงแก่คณะครู นักเรียน และผู้ปกครอง การดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียน ได้รับการนิเทศจากหน่วยงานภายนอก ซึ่งส่วนใหญ่ ร้อยละ 58.87 ได้รับการนิเทศโดยครูแนะแนวได้รับการฝึกอบรมสัมมนา รองลงมา ร้อยละ 55.65 ได้แก่ได้รับการจัดสรรเอกสาร คู่มือ สื่อเพื่อประกอบการแนะแนว และโรงเรียนส่วนใหญ่ ร้อยละ 89.52 มีการนิเทศงานแนะแนวภายในโรงเรียน โดยร้อยละ 74.19 นิเทศโดยการประชุมชี้แจงความสำคัญและความจำเป็นของการจัดบริการแนะแนวแก่คณะครูในโรงเรียน

ตอนที่ 8 การจัดบริการแนะแนว 5 บริการ

บริการสำรวจข้อมูลนักเรียนรายบุคคล ครูแนะแนวได้ดำเนินการสำรวจข้อมูลนักเรียน โดยส่วนใหญ่ ร้อยละ 95.24 มีการจัดทำ จัดหาตัวอย่างแบบฟอร์ม ระเบียบสะสม รองลงมา ร้อยละ 86.51 ได้จัดทำระเบียบประวัติข้อมูลนักเรียนรายบุคคล ส่วนหลักในการปฏิบัติของครูแนะแนวในการสำรวจข้อมูลนักเรียน ส่วนใหญ่ ร้อยละ 70.63 การปฏิบัติจะยึดหลักข้อมูลที่รวบรวมมาได้ต้องถูกต้องเป็นจริงและเชื่อถือได้ วิธีการที่ครูแนะแนวใช้ในการศึกษาและรวบรวมข้อมูลนักเรียน ส่วนใหญ่ ร้อยละ 96.03 ใช้การสอบถาม รองลงมา ร้อยละ 92.86 ได้แก่การสังเกต เรื่องที่ศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนส่วนใหญ่ ร้อยละ 97.62 เป็นประวัติการเรียน รองลงมา ร้อยละ 93.65 ได้แก่ ประวัติสุขภาพ อนามัย สื่อ เอกสาร เครื่องมือต่าง ๆ ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ส่วนใหญ่ ร้อยละ 98.41 ได้จากแบบฟอร์มในคู่มือการแนะแนว และการบันทึก ระเบียบสะสมส่วนใหญ่จะครอบคลุมทุกเรื่อง ทั้งประวัติส่วนตัว ประวัติการศึกษา ประวัติสุขภาพ และพฤติกรรม ลักษณะพิเศษครูแนะแนวมีปัญหาในการสำรวจข้อมูลนักเรียน ปัญหาที่พบส่วนใหญ่ ร้อยละ 57.14 คือเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลไม่เพียงพอ รองลงมา ร้อยละ 49.21 ได้แก่ การจัดเก็บแบบฟอร์ม เอกสาร เครื่องมือยังไม่เป็นระบบ

บริการสนเทศ การนำเสนอข้อสนเทศเพื่อให้ข้อมูลด้านการศึกษาต่อของนักเรียน ครูแนะแนวส่วนใหญ่ ร้อยละ 83.33 ได้ติดต่อสถาบันการศึกษาต่าง ๆ มาให้รายละเอียดเกี่ยวกับการศึกษา รองลงมา ร้อยละ 57.94 ได้ติดต่อศิษย์เก่าที่ศึกษาอยู่ในสถาบันการศึกษาต่างๆ มาให้ข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับการศึกษา วิธีการนำเสนอข้อสนเทศครูแนะแนวส่วนใหญ่ ร้อยละ 90.48

นำเสนอโดยการจัดป้อนนิเทศ ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพส่วนใหญ่ ร้อยละ 90.48 มีการนำเสนอเพื่อให้นักเรียนทราบประเภทและลักษณะของอาชีพ ครูแนะแนวประสบกับปัญหาในการจัดบริการสนเทศ โดยปัญหาที่พบส่วนใหญ่ ร้อยละ 78.57 ขาดสื่อ วัสดุอุปกรณ์ที่น่าสนใจเพื่อนำเสนอ ข้อมูลสารสนเทศ รองลงมา ร้อยละ 73.02 ขาดข้อมูลสารสนเทศที่ทันสมัยเพื่อให้บริการแก่นักเรียน

บริการให้คำปรึกษา ครูแนะแนวมีการจัดบริการให้การศึกษาส่วนใหญ่มีการให้การปรึกษาทั้งเป็นรายบุคคลและให้การปรึกษแบบกลุ่ม การให้การปรึกษแก่นักเรียนที่มีปัญหาด้านการเรียน ร้อยละ 84.92 มีการจัดนักเรียนที่เรียนอ่อนให้ได้รับการปรึกษาด้านการเรียนและให้เข้ารับการเรียนซ่อมเสริม แนวปฏิบัติในการให้การปรึกษา ครูแนะแนวส่วนใหญ่ ร้อยละ 73.81 มีการติดตามนักเรียนหลังจากให้การปรึกษาแล้ว รองลงมา ร้อยละ 70.63 มีการศึกษาค้นคว้าเป็นรายกรณี ครูแนะแนวส่วนใหญ่ ร้อยละ 91.27 มีปัญหาในการจัดบริการให้การศึกษาแก่นักเรียน โดยปัญหาส่วนใหญ่ ร้อยละ 69.84 ไม่มีห้องให้การปรึกษาที่เป็นส่วนตัว รองลงมา ร้อยละ 55.56 ไม่มีเวลาให้การปรึกษานักเรียนอย่างทั่วถึง

บริการจัดวางตัวบุคคล การจัดบริการจัดวางตัวบุคคลส่วนใหญ่ ร้อยละ 95.24 มีการคัดเลือกนักเรียนเข้ารับทุนการศึกษา รองลงมา ร้อยละ 76.19 มีการจัดให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมชุมนุม กลุ่มสนใจต่าง ๆ นักเรียนที่ขาดแคลนส่วนใหญ่ ร้อยละ 99.21 ครูแนะแนวได้จัดหาทุนการศึกษาให้กับนักเรียนที่ขาดแคลน กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อช่วยเหลือนักเรียนให้มีรายได้ระหว่างเรียน ส่วนใหญ่ ร้อยละ 55.57 ได้ร่วมกับงานเกษตรเพื่อให้นักเรียนฝึกอาชีพและมีรายได้จากการเลี้ยงไก่ เลี้ยงปลา เพาะเห็ด หรือปลูกผักเพื่อจำหน่าย ส่วนการส่งเสริมนักเรียนให้ได้รับประสบการณ์ด้านอาชีพส่วนใหญ่ ร้อยละ 77.78 ได้เชิญวิทยากรในท้องถิ่นมาสอนเพื่อให้นักเรียนฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ ครูแนะแนวส่วนใหญ่ประสบปัญหาในการให้บริการจัดวางตัวบุคคล โดยส่วนใหญ่ ร้อยละ 80.16 ของปัญหาคือ งบประมาณไม่เพียงพอในการช่วยเหลือและสงเคราะห์แก่นักเรียนที่ขาดแคลน รองลงมา ร้อยละ 53.17 สถานฝึกงานอยู่ห่างไกล

บริการติดตามผล การดำเนินการติดตามผลการจัดบริการแนะแนวครูแนะแนวส่วนใหญ่ ร้อยละ 89.68 มีการติดตามผลนักเรียนเมื่อจบการศึกษาไปแล้ว รองลงมา ร้อยละ 77.78 ได้ติดตามผลนักเรียนหลังรับบริการแนะแนว ครูแนะแนวส่วนใหญ่ประสบปัญหาในการจัดบริการติดตามผล โดยร้อยละ 50.00 ของปัญหาเป็นการขาดการติดตามและประเมินผลโดยรวมของการจัดบริการแนะแนว

การจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ครูแนะแนวส่วนใหญ่สามารถจัดให้กับนักเรียนได้ทั้ง 5 บริการ โดยบริการแนะแนวที่จัดให้กับนักเรียนจัดได้ครบคลุมทั้งการศึกษา อาชีพ และการปรับตัวทางสังคม ครูแนะแนวส่วนใหญ่มีปัญหาในการดำเนินการจัดบริการแนะแนว โดยปัญหาที่ประสม ร้อยละ 76.98 ได้แก่ ไม่มีเวลาดูแลงานแนะแนวได้

อย่างทั่วถึงเพราะมีงานอื่นอีกมาก รองลงมาร้อยละ 50.79 ขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดบริการแนะแนว

การให้บริการแนะแนวแก่นักเรียน ครูแนะแนวร้อยละ 51.59 อยู่ประจำในห้องแนะแนวในช่วงเวลาที่ไม่แน่นอน ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ ร้อยละ 68.25 ให้ความร่วมมือและสนับสนุนการดำเนินงานแนะแนวเป็นอย่างดี และบุคลากรฝ่ายอื่น ๆ ในโรงเรียนส่วนใหญ่ ร้อยละ 55.56 ก็ให้ความร่วมมือในการดำเนินงานแนะแนวเป็นอย่างดี งานที่ครูแนะแนวรับผิดชอบต่อการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียน ส่วนใหญ่ ร้อยละ 93.65 จะสอนในคาบกิจกรรมแนะแนว

วัสดุอุปกรณ์ที่ครูแนะแนวใช้ประกอบการแนะแนว ส่วนใหญ่ ร้อยละ 92.02 เป็นรูปภาพ รองลงมาได้แก่ ไปสเตอร์ และแผ่นภูมิ ตามลำดับ ส่วนอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการแนะแนวน้อยที่สุด ร้อยละ 13.49 ได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์ และเครื่องฉายสไลด์ และสาเหตุที่ครูแนะแนวไม่ได้ใช้วัสดุอุปกรณ์ประกอบการแนะแนว ส่วนใหญ่ ร้อยละ 46.07 เนื่องจากไม่มีเวลาเตรียมการ รองลงมาร้อยละ 34.13 ไม่มีวัสดุอุปกรณ์

ครูแนะแนวส่วนใหญ่มีปัญหาในการจัดอาคาร สถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ เพื่อให้บริการแนะแนว โดยปัญหาส่วนใหญ่ ร้อยละ 80.16 ไม่มีการจัดห้องแนะแนวที่เป็นเอกเทศ รองลงมา ร้อยละ 72.22 ได้แก่วัสดุ อุปกรณ์การแนะแนวไม่เพียงพอ ครูแนะแนวส่วนใหญ่มีปัญหาในการดำเนินการประชาสัมพันธ์งานแนะแนว โดยปัญหาส่วนใหญ่ ร้อยละ 65.08 ได้แก่ ขาดสื่อ อุปกรณ์เครื่องมือที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์ รองลงมาร้อยละ 62.69 ขาดการประชาสัมพันธ์งานแนะแนวร่วมกับหน่วยงานอื่น และร้อยละ 56.45 ไม่มีการจัดทำวารสาร จดสาร แผ่นพับเกี่ยวกับการแนะแนวเผยแพร่

ตอนที่ 4 สรุปข้อมูลจากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดบริการแนะแนวและข้อเสนอแนะการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตอนที่ 4.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้บริหารโรงเรียน

ผู้บริหารโรงเรียนที่ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 41-50 ปี ส่วนใหญ่มีวุฒิปริญญาตรี และดำรงตำแหน่ง อาจารย์ใหญ่ และผู้อำนวยการโรงเรียน

ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานแนะแนวและข้อเสนอแนะการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ด้านปริมาณและคุณภาพของบุคลากรแนะแนว

ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ อยากรจะได้ครูแนะแนวที่จบสาขานแนะแนวโดยตรงมาให้บริการแนะแนวแก่นักเรียน ผู้บริหารเกือบจะทั้งหมดประสบปัญหาในการดำเนินงานแนะแนว

ได้แก่บุคลากรมีจำนวนจำกัดซึ่งครูแต่ละคนต้องรับผิดชอบงานหลายอย่าง

ข้อเสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากร ผู้บริหารโรงเรียนอยากให้มีการจัดอบรมครูในโรงเรียนให้ทุกคนมีความรู้และเข้าใจในการให้บริการแนะแนวแก่นักเรียน โดยเฉพาะครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาซึ่งเป็นผู้ดูแลใกล้ชิดนักเรียนให้สามารถแนะแนวหรือให้คำปรึกษากับนักเรียนได้

ด้านการจัดระบบงานแนะแนว

โรงเรียนขาดการจัดระบบงานแนะแนวให้ชัดเจนเนื่องจากขาดปัจจัยหลายอย่าง เช่น บุคลากรที่มีความรู้เฉพาะ ห้องแนะแนวที่เป็นเอกเทศ ขาดงบประมาณที่จะมาดำเนินการ และในการปฏิบัติงานแนะแนวจึงไม่เป็นรูปแบบที่ชัดเจน เช่น ถ้านักเรียนมีปัญหาอะไรเกิดขึ้นก็จะเข้าไปแก้ไขในส่วนที่เป็นปัญหาเป็นเรื่อง ๆ ไป

ข้อเสนอแนะแนวทางการจัดระบบงานแนะแนว โรงเรียนควรมีการวางแผนนโยบายหรือแผนงานแนะแนวไว้ให้ครบทั้ง 5 บริการ หรือฝ่ายที่รับผิดชอบงานแนะแนวควรจะทำเนื้องานรวบรวมงานแนะแนวที่โรงเรียนได้ปฏิบัติอยู่แล้วมาจัดวางระบบให้ชัดเจน

ด้านปริมาณและคุณภาพของเครื่องมือ สื่ออุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการแนะแนว

โรงเรียนมีการจัดทำเครื่องมือ แบบฟอร์มเอกสารและสื่อที่ใช้ประกอบการแนะแนวโดยประยุกต์จากเอกสาร คำว่า วารสารแนะแนว เอกสารที่ได้จากการอบรมซึ่งทำตามสภาพที่ทำได้ เพราะขาดงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์ ส่วนมากโรงเรียนจะใช้สื่ออุปกรณ์เท่าที่มีอยู่ ซึ่งได้รับการจัดส่งมาให้ของหน่วยงานต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาด้านปริมาณและคุณภาพของเครื่องมือ สื่ออุปกรณ์ โรงเรียนควรจะมีวิทยากรภายนอกมาแนะแนวให้กับนักเรียนเป็นบางโอกาส ควรจะพานักเรียนไปทัศนศึกษาสถานที่เรียน สถานที่ทำงานซึ่งเป็นสถานที่จริง และหน่วยงานที่รับผิดชอบควรจะมีการผลิตสื่อที่เป็น วัสดุทัศนเกี่ยวกับการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียน โดยจัดส่งไปตามโรงเรียนต่าง ๆ

ด้านการขอความร่วมมือและการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ

ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ ได้ขอความร่วมมือและประสานงานกับโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา เพื่อขอความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ เช่น ขออิมสื่อ เครื่องมือแบบฟอร์มการแนะแนว และได้ดำเนินการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ เรียงตามลำดับได้แก่ ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพประจำจังหวัด แรงงานจังหวัด ประชาสงเคราะห์จังหวัด ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนประจำจังหวัด วิทยาลัยต่าง ๆ ในจังหวัด

ข้อเสนอแนะในการการขอความร่วมมือและการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ควรจะมีการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องเพื่อจะได้รับข้อมูลที่ทันสมัยและข้อมูลที่หลากหลายมาบริการให้นักเรียนได้รับทราบอย่างสม่ำเสมอ

ด้านงบประมาณ

งบประมาณเพื่อใช้ในการจัดบริการแนะแนวโดยตรงไม่มี ส่วนใหญ่โรงเรียนจะจัดสรรงบประมาณให้ตามความเหมาะสมและตามสภาพของงบประมาณที่มีอยู่

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้งบประมาณ ใช้วิธีการขอบริจาคจากคณะครู ผู้ปกครองหรือผู้มีจิตศรัทธา หรือนำงบประมาณจากเงินอุดหนุนการศึกษาหรือเงินงบประมาณรายหัวของนักเรียนไปใช้สนับสนุนงานแนะแนวตามความจำเป็น

ด้านสถานที่ในการจัดบริการแนะแนว

ผู้บริหารโรงเรียนอยากให้มียุทธศาสตร์เป็นสัดส่วน แต่ยังไม่มีการจัดห้องแนะแนวให้เป็นสัดส่วนได้เนื่องจากห้องเรียนยังไม่เพียงพอ จึงไม่มีห้องที่จะนำไปจัดทำเป็นห้องแนะแนว

ข้อเสนอแนะในการจัดห้องหรือสถานที่ให้บริการแนะแนว โรงเรียนควรดำเนินการจัดทำเป็นมุมแนะแนวที่เป็นสัดส่วน โดยแบ่งพื้นที่จากห้องอื่น ๆ

ด้านการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานแนะแนว

โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์ในคอนเสิร์ตหน้าเสาธง และมอบหมายให้ครูแนะแนวชี้แจงให้นักเรียนในคาบกิจกรรมแนะแนว นอกจากนี้มีการชี้แจงให้คณะครูในโรงเรียนได้รับทราบ โดยชี้แจงในที่ประชุมประจำเดือน

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ควรจะมีการประชุมชี้แจงให้ คณะครู ผู้ปกครอง นักเรียนอย่างต่อเนื่องเพื่อจะได้เข้าใจและให้ความร่วมมือเกี่ยวกับการให้บริการแนะแนว

ความพึงพอใจกับการทำงานให้บริการแนะแนวแก่นักเรียน ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ มีความพอใจเพียงเล็กน้อย เนื่องจากโรงเรียนยังขาดปัจจัยสนับสนุนงานแนะแนวหลายอย่าง เช่น ขาดงบประมาณ ขาดบุคลากร และสถานที่

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ควรมีการจัดอบรมเกี่ยวกับการแนะแนวให้กับผู้บริหาร โรงเรียนเป็นการเฉพาะ จัดให้ครูทุกคนมีหน้าที่ในการแนะแนวโดยเฉพาะครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาซึ่งเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับนักเรียน ให้หน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่รับผิดชอบ จัดสรรงบประมาณ และบุคลากร โดยตรงมาให้กับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ให้หน่วยงานที่มีหน้าที่โดยตรงผลิตสื่อที่สำคัญและจำเป็นสำหรับนักเรียนขยายโอกาส เช่น วัสดุทัศนศึกษาเกี่ยวกับการแนะแนวเรื่องต่าง ๆ

ตอนที่ 4.2 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครูแนะแนว

ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของครูแนะแนว

ครูแนะแนวที่ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมีจำนวน 11 คนจาก 15 คน มีอายุระหว่าง 31-40 ปี มีวุฒิปริญญาตรี จบสาขาวิชาจิตวิทยาและการแนะแนว จำนวน 4 คน

ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดบริการแนะแนว ปัญหาและข้อเสนอแนะการจัดบริการแนะแนว ในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ด้านบริการสำรวจข้อมูลนักเรียน

ส่วนใหญ่ข้อมูลที่ได้มาไม่ครบสมบูรณ์นักเรียนตอบไม่ตรงกับความเป็นจริง วิธีการในการสำรวจส่วนใหญ่จะใช้แบบสอบถาม ปัญหาในการสำรวจได้แก่ ไม่มีเวลาในการสำรวจข้อมูลนักเรียนได้ทั่วถึง เครื่องมือสำรวจมีน้อย นักเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการตอบ

ข้อเสนอแนะแนวทาง ควรจะให้ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาเป็นผู้สำรวจข้อมูลนักเรียน โดยฝ่ายแนะแนวเป็นผู้จัดทำจดหาแบบฟอร์มสนับสนุน โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ และสังเกต และต้องสร้างความเข้าใจ ความคุ้นเคยกับนักเรียน เพื่อให้นักเรียนให้ข้อมูลตรงกับความเป็นจริง

ด้านบริการสนเทศ

มีการนำข้อมูลที่นักเรียนสนใจมานำเสนอให้หลากหลาย เช่น การปรับตัวของวัยรุ่น ข้อสนเทศเกี่ยวกับการศึกษาต่อ การเรียนในวิชาต่าง ๆ ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ ข้อมูลที่นำมาเสนอส่วนใหญ่ได้นำมาจากเอกสาร ตำรา จากหน่วยงานแนะแนวที่จัดส่งมาให้ ส่วนปัญหาคือฝ่ายแนะแนวขาดข้อมูลสนเทศที่ทันสมัย และข้อมูลมีน้อยไม่ตรงกับความต้องการของนักเรียน วิธีการนำเสนอข้อมูลสนเทศ นำเสนอด้วยการจัดป้ายนิเทศ การบรรยาย เอกสาร

ข้อเสนอแนะแนวทางจัดบริการสนเทศ ฝ่ายแนะแนวควรมีการประสานงานกับหน่วยงานแนะแนวต่าง ๆ เพื่อขอข้อมูลสนเทศที่ทันสมัยมาเสนอให้กับนักเรียน

ด้านบริการให้การปรึกษา

นักเรียนที่มาขอคำปรึกษาส่วนใหญ่มีปัญหาคารับตัว ปัญหาครอบครัว ปัญหาการเรียน นอกจากนั้นก็ยังมีปัญหาเกี่ยวกับเพื่อน การทะเลาะวิวาท ปัญหาสุขภาพจิต ผู้สาว ดักขโมย และคำประเวณี ปัญหาในการให้บริการให้การปรึกษา ได้แก่ ครูแนะแนวไม่มีเวลาเพียงพอในการให้คำปรึกษา ขาดความรู้ทักษะประสบการณ์ในการให้การปรึกษา ไม่มีห้องให้การปรึกษาที่เป็นสัดส่วน

ข้อเสนอแนะแนวทางในการให้บริการให้การปรึกษา ควรจะจัดอบรมให้ครูทุกคนมีความรู้ที่จะให้การปรึกษานักเรียนได้

ด้านบริการจัดวางตัวบุคคล

โรงเรียนได้จัดวิชาชีพให้นักเรียนได้เรียน เป็นวิชาเกี่ยวกับช่างต่างๆ เกี่ยวกับเกษตรกรรม ได้จัดหางานให้นักเรียนทำในวันหยุด หรือปิดภาคเรียน จัดให้มีบริษัทจำลองเพื่อให้นักเรียนได้ฝึกและมีรายได้ โรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัดกิจกรรมชุมนุมต่าง ๆ ให้นักเรียนได้เลือกเรียนตามความสนใจ ฝ่ายแนะแนวมีส่วนช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลน โดยมีการจัดหาทุนการศึกษาให้กับนักเรียน นอกจากจะให้ทุนการศึกษาแล้วโรงเรียนยังจัดสรรอุปกรณ์การเรียน เสื้อผ้าแจกให้กับนักเรียนที่ขาดแคลน แต่ถึงอย่างไรก็ตามยังมีนักเรียนที่ยากจนอยู่มากทุนการศึกษา หรืออุปกรณ์การเรียนที่จัดสรรให้จึงไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน

ข้อเสนอแนะแนวทางการจัดบริการจัดวางตัวบุคคล ควรที่จะเชิญวิทยากรนอกที่มีความรู้ด้านอาชีพมาช่วยสอนและฝึกอาชีพให้กับนักเรียน

ด้านบริการติดตามประเมินผล

ครูแนะแนวส่วนใหญ่มีการติดตามนักเรียนที่จบการศึกษาไปแล้วทั้งที่เรียนต่อและไม่ได้เรียนต่อ โดยใช้วิธีการติดตามโดยทั่วไปรมณียภัตร ใช้จดหมายส่วนตัว การจัดบริการแนะแนว ครูแนะแนวมีการติดตามผลเมื่อสิ้นปีการศึกษา ปัญหาในการติดตามผลนักเรียน คือนักเรียนที่จบไปแล้วจะไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการตอบไปรมณียภัตร

ปัญหาและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ครูที่มารับผิดชอบงานแนะแนว ขาดความศรัทธาในการเป็นครูแนะแนว ครูในโรงเรียนไม่ยอมรับและไม่เห็นประโยชน์ของการแนะแนว จะใช้เวลาทำกิจกรรมแนะแนวไปทำกิจกรรมอื่น ควรจะจัดอบรมเฉพาะครูแนะแนวในโรงเรียน โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาฯ เป็นการเฉพาะ และครูแนะแนวส่วนใหญ่เสนอแนะว่าควรจะให้ให้มีอัตราครูแนะแนวที่จบมาโดยตรงในโรงเรียน โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาฯ

ตอนที่ 5 แนวทางการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียน โครงการขยายโอกาสทางการศึกษา

ผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียน โครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ควรนำแนวทางที่สร้างขึ้น ไปดำเนินการเพื่อแก้ปัญหาการจัดบริการแนะแนวที่ประสบอยู่ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียนซึ่งแนวทางการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา สรุปได้ดังนี้ คือ หน่วยงานต้นสังกัดควรจัดสรรอัตราครูแนะแนวที่จบสาขาแนะแนวโดยตรงให้แก่โรงเรียน หรือจัดอบรมเชิงปฏิบัติการทั้งในระยะสั้นและระยะยาวให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง จัดศึกษาฐาน จัดคาบชั่วโมงสอนของครูแนะแนวให้พอเหมาะเพื่อให้มีเวลาปฏิบัติงานแนะแนวมากขึ้น ควรจัดวางระบบงานแนะแนวให้ชัดเจน โดยจัดทำแผนงานปฏิทินการปฏิบัติงานแนะแนว ควรจัดทำห้องหรือมุมแนะแนวให้เป็นสัดส่วนและจัดสรรสื่อ เอกสารเครื่องมือแนะแนวที่จำเป็นให้แก่โรงเรียน ควรจัดประชุมชี้แจงให้บุคคลที่เกี่ยวข้องได้เข้าใจ ได้แก่ ครู นักเรียน ผู้ปกครอง จัดให้ครูประจำชั้นมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานแนะแนว และผู้บริหารโรงเรียนควรให้ความสำคัญกับงานแนะแนว และดำเนินการนิเทศติดตามผลอย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียน โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11 ได้ข้อค้นพบที่สามารถจะนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. สถานภาพของผู้บริหารโรงเรียนและครูแนะแนวในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีวุฒิการศึกษาทางด้านแนะแนวหรือจิตวิทยา และไม่เคยมีประสบการณ์การทำงานด้านแนะแนวมาก่อน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุทัศน์ ทิพย์สุวรรณ (2523) มุกดา สุขนธโอสถ (2533) ที่พบว่าบุคลากรที่มีส่วนรับผิดชอบงานแนะแนวไม่ได้ศึกษามาทางด้านแนะแนวโดยตรง ทั้งนี้อาจจะส่งผลถึงการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียนขยายโอกาสที่ขาดประสิทธิภาพได้ เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนถือว่าเป็นบุคคลที่จะส่งเสริมสนับสนุนงานและอำนวยความสะดวกทุกอย่างในโรงเรียน แต่ขาดความรู้และประสบการณ์การทำงานด้านแนะแนว ดังที่ ทองใบ สุขมาก (2534) เสนอแนะจากการวิจัยไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดบริการแนะแนว

ครูแนะแนวส่วนใหญ่ไม่มีวุฒิทางการศึกษาด้านแนะแนว แต่ครูแนะแนวส่วนใหญ่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการแนะแนวในโรงเรียนมาแล้ว ซึ่งอาจจะเป็นเพราะว่าโรงเรียน โครงการขยายโอกาสฯ เป็นโรงเรียนที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนประถมศึกษาซึ่งไม่มีครูแนะแนวโดยตรง หน่วยงานที่รับผิดชอบจึงพยายามที่จะให้ครูที่รับหน้าที่เป็นครูแนะแนวได้เข้ารับการอบรม อย่างไรก็ตามการอบรมก็เป็นเพียงการแก้ปัญหาได้เพียงระยะหนึ่งเท่านั้น เพราะครูไม่ใช่นักแนะแนวโดยตรงถึงแม้จะมีประสบการณ์หรือได้รับการฝึกอบรมมาแล้ว งานแนะแนวจะมีประสิทธิภาพต้องมีบุคลากรที่มีความรู้และเชี่ยวชาญทางด้านแนะแนว ดังที่ พนม ถิ่นอารีย์ (2533) กล่าวว่า คุณสมบัติของครูแนะแนวอย่างน้อยควรมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีทางด้านแนะแนวหรือจิตวิทยาโดยเฉพาะ ซึ่งเป็นการยากที่จะหาบุคลากรที่มีคุณสมบัติในการเป็นครูแนะแนว บรรจุดำแหน่งให้แก่โรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาฯ ที่เริ่มดำเนินการได้ไม่นานนัก

2. สภาพทั่วไปในการปฏิบัติงานของครูแนะแนวในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากการวิจัยพบว่า ครูแนะแนวส่วนใหญ่ไม่มีเวลาดูแลงานแนะแนวได้อย่างทั่วถึง มีงานอื่นที่ต้องรับผิดชอบ นอกเหนือจากการปฏิบัติงานแนะแนว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยงานแนะแนวของ วรัรี ทรรศย์มี(2523) สุรเชษฐ จิตตะวิภูต (2525) แสงจันทร์ อินทนนท์ (2534) รอทเชฟเฟอร์ (Rottschaffer, 1972) ที่พบว่า ครูแนะแนวส่วนใหญ่มีหน้าที่รับผิดชอบงานอื่น ไม่ได้ทำหน้าที่เต็มเวลา ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากบุคลากรในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษามีจำนวนจำกัด ในขณะที่ปริมาณงานมีมาก ซึ่งส่วนใหญ่ต้องรับผิดชอบสอนและต้องรับผิดชอบงานพิเศษอื่น ๆ ไปด้วย จึงทำให้การปฏิบัติงานแนะแนวของครูแนะแนวในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสฯ ไม่มีเวลาที่แน่นอนในการให้บริการแนะแนวแก่นักเรียน การปฏิบัติงานแนะแนวจึงทำได้ไม่เต็มที่ นอกจากนี้ ครูแนะแนวส่วนใหญ่เข้ามารับหน้าที่โดยได้รับการแต่งตั้งจากทางโรงเรียน ไม่ได้สมัครใจหรือมีความศรัทธาที่จะเข้ามาทำงานด้านนี้ ทั้งนี้จะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้การปฏิบัติงานแนะแนวไม่ประสบผลสำเร็จ ดังที่ สวัสดิ์ สุวรรณอักษร (2529) ให้ความคิดเห็นไว้ว่า ถ้าครูแนะแนวปราศจากจิตใจที่แน่วแน่และความศรัทธาในการทำงานด้านแนะแนวแล้ว จะไม่สามารถสร้างพลังให้ปฏิบัติงานให้ประสบผลได้

3. การบริหารงานแนะแนวของผู้บริหารโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11

จากการวิจัยพบว่าผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ประสบปัญหาการจัดระบบงานแนะแนวยังไม่ชัดเจน อาจจะเป็นเพราะเนื่องจากโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา เป็นโรงเรียนที่เปิดสอนในโรงเรียนประถมศึกษา การจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่ดำเนินการโดยให้ครูประจำชั้นทำหน้าที่แนะแนว ดังที่ ชีระพร ยุนยะสิทธิ์ (2532) ที่พบว่าการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่ให้ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา แนะนำการศึกษา แนะนำอาชีพ และการปรับตัว โดยสอนแทรกในกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ ในการเรียน การสอนตามปกติ ทั้งนี้จึงทำให้งานแนะแนวในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ยังคงกระจัดอยู่ตามครูประจำชั้นต่าง ๆ โรงเรียนยังไม่สามารถจัดระบบงานแนะแนวออกมาได้ชัดเจน ส่วนหนึ่งอาจจะเป็นเพราะว่าโรงเรียนยังขาดปัจจัยสนับสนุน ด้านบุคลากร และงบประมาณที่เพียงพอ

นอกจากนี้ยังพบว่าโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ส่วนใหญ่ได้รับจัดสรรงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ยังไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานแนะแนว ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วังวิ ทรัพย์มี (2523) สุทัศน์ ทิพย์สุวรรณ (2523) จุฬารัตน์ วันไชยธนวงศ์ (2535) ที่พบว่าไม่มีงบประมาณโดยตรงเฉพาะในงานแนะแนว และขาดอุปกรณ์ สื่อประกอบการแนะแนว ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่างานแนะแนวในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสฯ เป็นงานใหม่ และเป็นงานที่ไม่สามารถสร้างผลงานให้ปรากฏเป็นรูปธรรมได้เหมือนกับงานอื่น ๆ ผู้บริหารหรือหน่วยงานต้นสังกัดจึงไม่ค่อยเห็นความสำคัญและไม่จัดสรรงบประมาณสำหรับงานนี้โดยเฉพาะ

จากผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่จัดสถานที่เพื่อดำเนินการแนะแนวโดยจัดห้องแนะแนวร่วมกับห้องอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วังวิ ทรัพย์มี (2523) กัญญา ชีระปัญญาชัย (2539) ที่พบว่าขาดอาคาร สถานที่เพื่อใช้จัดบริการแนะแนว ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาฯ มีข้อจำกัดด้านอาคารเรียน ดังที่ กรมวิชาการ (2538) ได้ประเมินผลโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาฯ พบว่า โรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาฯ ส่วนใหญ่มีห้องเรียนจำกัด บางชั้นเรียนต้องจัดไว้ในอาคารเรียน จากข้อจำกัดด้านอาคารเรียนโรงเรียนโครงการขยายโอกาสฯ จึงไม่สามารถจัดห้องแนะแนวให้เป็นสัดส่วนได้ ซึ่งจะส่งผลถึงการให้บริการแนะแนวที่อาจจะไม่สอดคล้องตามทฤษฎีหรือหลักกระบวนการในการจัดห้องแนะแนวควรจะปราศจากสิ่งรบกวนและสามารถเก็บเสียงเพื่อไม่ให้ผู้อื่นได้ยิน การสนทนา ทั้งนี้ก็เพื่อสร้างบรรยากาศให้นักเรียนเกิดความมั่นใจในการมาขอคำปรึกษา

4. การจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11

บริการรวบรวมข้อมูลนักเรียน ครูแนะแนวส่วนใหญ่ประสบกับปัญหาในการสำรวจข้อมูลนักเรียน ได้แก่ เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนไม่เพียงพอ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จุฬารัตน์ วันไชยธนวงศ์ (2535) ที่พบว่า เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลไม่เพียงพอ เนื่องจากไม่มีเวลาในการสร้างเครื่องมือ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาฯ คำนึงการจัดบริการแนะแนวแก่นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นยังไม่นานนัก จึงทำให้โรงเรียนยังขาดเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลนักเรียน และส่วนหนึ่งอาจเนื่องมาจากบุคลากรขาดความรู้ในการจัดทำสื่อ หรือเครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียน และจากการวิจัยยังพบว่า โรงเรียนโครงการขยายโอกาสฯ บางส่วนแก้ปัญหาโดยการขอยืมเครื่องมือหรือแบบฟอร์มการรวบรวมข้อมูล จากโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ซึ่งก็ต้องอาศัยการประสานงานที่คิดเพื่อขอความร่วมมือในการดำเนินงานต่าง ๆ

บริการสนเทศ ครูแนะแนวส่วนใหญ่ประสบปัญหาในการปฏิบัติงานแนะแนวด้านการจัดบริการสนเทศ ได้แก่ ขาดสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่น่าสนใจเพื่อนำเสนอข้อสนเทศ ขาดข้อสนเทศที่ทันสมัยเพื่อให้บริการแก่นักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ รวีวรรณ ดัชนีพระหม (2530) ที่ศึกษาการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่า ในการจัดบริการสนเทศบุคลากรไม่มีความรู้ด้านศิลปะในการจัดป้ายสนเทศ และข้อมูลที่น่าสนใจไม่เป็นปัจจุบัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาฯ มีงบประมาณจำกัดจึงไม่เพียงพอที่จะจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ที่น่าสนใจมานำเสนอแก่นักเรียน หรืออาจจะเกิดจากโรงเรียนโครงการขยายโอกาสฯ ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนที่อยู่ห่างไกลจากเขตเมือง ซึ่งจะทำให้ได้รับข้อมูลชั้นและสถาบันหรือองค์กรต่าง ๆ ที่อยู่ห่างไกล นักเรียนจึงมีโอกาสที่จะไปสัมผัสหรือศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองได้ ข้อมูลจึงค่อนข้างน้อยไม่เพียงพอตามที่นักเรียนต้องการ

บริการให้คำปรึกษา ครูแนะแนวส่วนใหญ่ไม่มีห้องให้การปรึกษาที่เป็นส่วนตัว และไม่มีเวลาให้คำปรึกษานักเรียนอย่างทั่วถึง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ รวีวรรณ ดัชนีพระหม (2530) จุฬารัตน์ วันไชยธนวงศ์ (2535) อาครีและมาร์ควิส (Acree and Marquis, 1975) ที่พบว่าปัญหาการให้คำปรึกษา คือ ไม่มีเวลาให้คำปรึกษานักเรียนเต็มเวลา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูแนะแนวมีภาระหน้าที่อื่นที่ต้องรับผิดชอบมาก ซึ่งบุคลากรในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสฯ มีจำนวนจำกัดอยู่แล้ว จึงไม่สามารถจัดเวลาที่จะมาให้คำปรึกษาได้อย่างทั่วถึง หรือส่วนหนึ่งอาจเนื่องมาจากไม่มีห้องให้การปรึกษาที่เป็นส่วนตัว จึงไม่สามารถที่จะกำหนดเวลาที่แน่นอนในการให้คำปรึกษาได้ นอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสฯ ที่มีปัญหาไม่กล้าเข้าไปปรึกษากับครูแนะแนว ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักเรียนไม่มีความคุ้นเคยกับครูแนะแนว

บริการจัดวางตัวนักเรียน ครูแนะแนวส่วนใหญ่ได้ร่วมกับงานเกษตรเพื่อให้นักเรียนฝึกอาชีพและมีรายได้จากการเลี้ยงไก่ เลี้ยงปลา เพาะเห็ดหรือปลูกผักจำหน่าย โดยการเชิญวิทยากรในท้องถิ่นมาสอนเพื่อให้นักเรียนที่ขาดแคลนให้มีรายได้ระหว่างเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ส่วนใหญ่ผู้ปกครองมีฐานะยากจน ดังที่ จารุรักษ์ สุขเสริม (2531) วิจัยพบว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีฐานะยากจน จึงขาดปัจจัยที่จะสนับสนุนนักเรียน ทั้งนี้ นักเรียนที่ขาดแคลนทุนการศึกษา เสื้อผ้า และอุปกรณ์การเรียน จึงจำเป็นต้องฝึกให้นักเรียนมีความรู้ด้านอาชีพ และให้มีรายได้ระหว่างเรียนเพื่อช่วยแบ่งเบาภาระของผู้ปกครอง ส่วนปัญหาในการจัดวางตัวนักเรียนครูแนะแนวส่วนใหญ่ประสบปัญหาคือ งบประมาณในการช่วยเหลือและสงเคราะห์แก่นักเรียนที่ขาดแคลนไม่เพียงพอ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จุฬารัตน์ วันไชยธนวงศ์ (2535) พบว่างบประมาณไม่เพียงพอในการสำรวจรายละเอียดอาชีพ และจัดประสบการณ์ทางอาชีพให้แก่นักศึกษา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักเรียนในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ส่วนใหญ่เป็นนักเรียนที่ขาดแคลน เพราะถ้าผู้ปกครองของนักเรียนที่พอมีฐานะทางการเงินบ้าง ก็จะส่งนักเรียนเข้าไปเรียนในโรงเรียนของกรมสามัญศึกษา ด้วยสาเหตุนี้ นักเรียนที่เข้าเรียนในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสฯ ส่วนใหญ่จึงมีแต่นักเรียนที่ค่อนข้างที่จะขาดแคลน ถึงแม้ว่าจะได้เงินทุนจากการบริจาคจากผู้มีจิตศรัทธา หรือมูลนิธิต่าง ๆ ก็ไม่เพียงพอต่อการช่วยเหลือนักเรียน

บริการติดตามผล ครูแนะแนวขาดการติดตามและประเมินผลโดยรวมของการจัดบริการแนะแนว ขาดการติดตามนักเรียนที่ออกกลางคัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รอทเทฟเฟอร์ (Rottechaffer, 1972) ที่พบว่า ขาดการติดตามผลนักเรียนที่ออกกลางคัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนมีข้อจำกัดหลายด้าน ทั้งงบประมาณ บุคลากร จึงทำให้การดำเนินการติดตามผลไม่มีความต่อเนื่อง อาจจะเป็นเนื่องมาจากการติดตามผลจะไม่มีผลต่อนักเรียนโดยตรง แต่อย่างไรก็ตาม การติดตามผลมีความสำคัญต่อโรงเรียน เพราะจะแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จของงานแนะแนว ดังที่ สวัสดิ์ สุวรรณอักษร (2529) กล่าวว่า การติดตามผลมีความสำคัญต่อโรงเรียนอย่างยิ่ง เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงโครงการแนะแนวให้ดีขึ้นในโอกาสต่อไป

5. แนวทางการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11

จากประเด็นปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาที่สร้างขึ้นสามารถอภิปรายผลเพิ่มเติมดังนี้

5.1 กรณีปัญหามูลค่าการขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดบริการแนะแนว หน่วยงานที่รับผิดชอบควรจะดำเนินการจัดอบรมทั้งระยะสั้นและระยะยาวในลักษณะของการอบรม

เชิงปฏิบัติการ ซึ่งจากการสัมภาษณ์ครูแนะแนว พบว่าการจัดอบรมที่ผ่านมาเป็นการให้ความรู้ในลักษณะทั่ว ๆ ไปของการแนะแนว ไม่ได้ให้ความรู้ในเชิงของการปฏิบัติจริง จึงทำให้นำปฏิบัติเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียนได้ไม่เต็มที่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทัศน์ ทิพย์สุวรรณ (2523) แสงจันทร์ อินทนนท์ (2534) ที่เสนอแนะว่า ควรจัดอบรมครูแนะแนวให้เข้าใจงานและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง และ อาครีและมาร์ควิส (Acree and Marquis, 1975) พบว่าโรงเรียนแต่ละโรงเรียนควรมีครูแนะแนวเต็มเวลาที่ได้รับการฝึกอบรมในระดับปริญญาอย่างน้อย 1 คน นอกจากนี้ควรจัดสรรอัตราครูแนะแนวที่จบสาขาแนะแนวโดยตรงให้แก่โรงเรียนโครงการขยายโอกาสฯ ทั้งนี้ก็เพราะว่าผู้ที่จะมาปฏิบัติงานแนะแนวได้คือนั้น ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ มีความพร้อม และมีใจรักงานแนะแนว การอบรมเป็นการแก้ปัญหาได้เพียงระยะหนึ่งเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ วัชร ทิพย์มี (2531) ที่ว่าการคัดเลือกบุคคลที่จะมาดำเนินงานด้านแนะแนว ต้องเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติครบถ้วน ทั้งด้านวุฒิ ประสบการณ์ และบุคลิกภาพ

5.2 กรณีปัญหาโรงเรียนมีงบประมาณน้อยและไม่เพียงพอ แนวทางคือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือฝ่ายบริหาร โรงเรียนควรจัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการดำเนินงานแนะแนวโดยตรง ทั้งนี้ก็เพราะว่าการดำเนินงานแนะแนวนั้นต้องอาศัยสื่อ อุปกรณ์ รวมทั้งเครื่องมือต่าง ๆ ในการรวบรวมข้อมูล ซึ่งต้องอาศัยงบประมาณในการจัดทำ ตลอดจนเงินช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลน ฉะนั้นเพื่อให้การปฏิบัติงานแนะแนวเป็นไปด้วยความราบรื่น จึงควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทัศน์ ทิพย์สุวรรณ (2523) รวีวรรณ ลักษณะพรหม (2530) ที่เสนอแนะว่า ผู้บริหารควรจัดสรรงบประมาณสำหรับงานแนะแนวให้เพียงพอเพื่อให้งานแนะแนวดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง

5.3 กรณีขาดสถานที่เพื่อที่จะนำมาจัดทำเป็นห้องแนะแนวที่เป็นเอกเทศ แนวทางคือควรจัดทำเป็นมุมแนะแนวที่เป็นสัดส่วนโดยแบ่งพื้นที่จากห้องอื่น ๆ ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากการให้บริการแนะแนวแก่นักเรียนนั้นจำเป็นต้องมีห้องที่เป็นสัดส่วนเพื่อให้นักเรียนเข้าไปรับบริการด้วยความสบายใจ ไม่มีความวิตกกังวลใด ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กันยา ชีระปัญญารักษ์ (2539) ที่เสนอแนะว่า โรงเรียนควรมีห้องแนะแนวที่เอื้อต่อการจัดบริการแนะแนว โดยจัดแบ่งห้องเรียนหรือสถานที่ในอาคารเรียนที่เหมาะสม มาจัดทำเป็นห้องแนะแนวขนาดเล็ก

นับว่าแนวทางการจัดบริการแนะแนวที่สร้างขึ้นนี้เป็นแนวทางที่สร้างขึ้นจากข้อมูลสภาพการปฏิบัติงานจริงของโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาฯ ประกอบกับข้อมูลตามหลักวิชาการ ทั้งนี้เพื่อให้เป็นแนวทางการแก้ปัญหาการปฏิบัติงานแนะแนวสำหรับโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาฯ ให้สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ซึ่งเพียงพอสำหรับการนำไปปฏิบัติสำหรับ

ผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียน โดยเฉพาะผู้บริหารโรงเรียนและครูแนะแนวในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ได้เห็นภาพรวมของการดำเนินงานแนะแนว ปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นว่าควรจะดำเนินการอย่างไร เพื่อที่จะให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียนในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยทำให้ทราบสภาพและปัญหาการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11 ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมประเด็นปัญหาที่ได้จากผลการวิจัย ประกอบกับข้อมูลตามหลักวิชาการ สร้างเป็นแนวทางเพื่อแก้ปัญหาการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา นำเสนอเพื่อให้โรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ประยุกต์ใช้ตามความเหมาะสม มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ควรดำเนินการดังนี้

1.1 จัดสรรอัตราครูแนะแนวที่จบสาขาแนะแนวบรรจุในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา

1.2 เพิ่มการสนับสนุนงบประมาณ และจัดสรรสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ เพื่อการแนะแนวให้แก่โรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานแนะแนวเป็นไปตามวัตถุประสงค์ และเกิดประโยชน์แก่นักเรียนมากที่สุด

1.3 กำหนดนโยบายและจัดสรรงบประมาณในการสร้างหรือจัดห้องแนะแนวให้เป็นสัดส่วนแยกเทศ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักเรียนที่เข้าไปใช้บริการแนะแนว

1.4 กำหนดให้งานแนะแนวเป็นงานหลักงานหนึ่งในโรงเรียน เพื่อเป็นมาตรการในการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน โดยให้ผู้บริหารโรงเรียนและครูปฏิบัติงานแนะแนวอย่างจริงจัง พร้อมทั้งนิเทศติดตามผลอย่างสม่ำเสมอ

1.5 ให้หน่วยงานหรือสถาบันที่เกี่ยวข้องในการผลิตบุคลากรแนะแนว ให้ดำเนินการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการแนะแนวแก่ผู้บริหารโรงเรียน ครูแนะแนว ตลอดจนบุคลากรที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้มีความรู้ และเทคนิคใหม่ ๆ มาใช้ในงานแนะแนว

1.6 จัดทำเอกสาร คู่มือ รวมทั้งขอความร่วมมือจากผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านแนะแนว เพื่อจัดสร้างสื่อ เครื่องมือการแนะแนว ชุดแนะแนวสำเร็จรูป เพื่อนำไปใช้ในโรงเรียนโครงการ ขยายโอกาสทางการศึกษา

2. ข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ควรดำเนินการดังนี้

2.1 จัดให้มีการอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการแนะแนว รวมทั้งเทคนิคการผลิตสื่อ เครื่องมือแนะแนวต่าง ๆ ให้แก่ครูแนะแนว ผู้บริหารโรงเรียน และบุคลากรที่เกี่ยวข้องในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา

2.2 ขอความร่วมมือจากผู้ทรงคุณวุฒิ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการแนะแนว เพื่อร่วมกันจัดทำสื่อ เครื่องมือแนะแนว รวมทั้งจัดทำเอกสารประกอบการแนะแนว เพื่อจัดส่งไปยังโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา

2.3 กำหนดให้โรงเรียนที่อยู่ในสังกัด ให้มีการวางแผนและกำหนดนโยบายการแนะแนวและให้มีการดำเนินการอย่างจริงจัง

2.4 นิเทศติดตามผลการจัดบริการแนะแนวของโรงเรียนในสังกัดอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำผลมาวางแผนปรับปรุงการจัดบริการแนะแนวให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

3. ข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ควรดำเนินการดังนี้

3.1 จัดให้มีการประชุมชี้แจงผู้บริหารโรงเรียน เพื่อให้ตระหนักและเห็นความสำคัญของการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียน

3.2 ดำเนินการให้กลุ่มโรงเรียนจัดตั้งห้องสมุดและห้องศูนย์สื่อเพื่อการแนะแนวในแต่ละกลุ่มโรงเรียน เพื่อให้บริการแก่คณะครูในกลุ่มโรงเรียน

3.3 เผยแพร่แนวทางการแก้ปัญหาในการดำเนินการจัดบริการแนะแนวให้แก่โรงเรียนในสังกัด

3.4 นิเทศติดตามผลการจัดบริการแนะแนวของโรงเรียนในสังกัดอย่างสม่ำเสมอ

4. ข้อเสนอแนะสำหรับโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา

4.1 ผู้บริหารโรงเรียน ควรดำเนินการดังนี้

4.1.1 นำแนวทางการแก้ปัญหาการจัดบริการแนะแนวที่สร้างขึ้นไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลที่ดีขึ้น

4.1.2 ประชุมชี้แจงให้บุคลากรในโรงเรียน ให้เห็นความสำคัญและประโยชน์ของการแนะแนวที่มีค่อนักเรียน

4.1.3 จัดให้บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานแนะแนวได้มีโอกาสได้ไปศึกษาตามโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการดำเนินงานแนะแนว

4.1.4 จัดหาเอกสาร ตำราเกี่ยวกับการแนะแนว โดยจัดไว้ในห้องสมุด เพื่อให้บุคลากรได้ศึกษาค้นคว้า

4.1.5 จัดชั่วโมงสอนของครูแนะแนวให้น้อยลง เพื่อให้มีเวลาปฏิบัติงานแนะแนวให้มากขึ้น

4.1.6 จัดส่งครูทุกคนให้มี โอกาสเข้าอบรมเกี่ยวกับงานแนะแนว เพื่อให้ครูทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการแนะแนว

4.1.7 จัดทำแผนการนิเทศงานแนะแนวภายในโรงเรียน และนิเทศการปฏิบัติงานแนะแนวตามแผนที่กำหนดอย่างค่อเนื่องสม่ำเสมอ

4.1.8 รณรงค์หารายได้โดยขอความร่วมมือหรือขอรับบริจาคจากผู้มีจิตศรัทธาหรือหน่วยงานเอกชน เพื่อนำมาจัดทำเป็นงบประมาณเพื่อการแนะแนวที่ไม่เพียงพอ

4.1.9 ประสานงานเพื่อขอความร่วมมือจากสถานศึกษาของกรมสามัญศึกษา หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอความสนับสนุนด้านเอกสาร สื่อ หรือข้อมูลต่าง ๆ

4.2 ครูแนะแนว ควรดำเนินการดังนี้

4.2.1 ดำเนินการประชุมคณะกรรมการแนะแนว เพื่อจัดทำแผน โครงการ ปฏิทิน การปฏิบัติงานประจำปีการศึกษา และชี้แจงให้ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบให้ทราบล่วงหน้าก่อนเปิดภาคการศึกษา

4.2.2 ประชุมชี้แจงให้นักเรียนทราบและเข้าใจถึงบทบาทการแนะแนว เพื่อให้ นักเรียนมองเห็นความสำคัญและประโยชน์ที่จะได้รับจากการแนะแนว

4.2.3 จัดทำห้องหรือมุมแนะแนวให้เป็นสัดส่วนเอกเทศ จัดทำห้องบรรรยากาศภายในห้องแนะแนวให้น่าสนใจสำหรับนักเรียนที่จะเข้าไปใช้บริการ

4.2.4 หาเวลาจัดทำสื่อ เครื่องมือ และอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับการแนะแนวให้ทันสมัยอยู่เสมอ

4.2.5 จัดทำแผนการติดตามประเมินผลการดำเนินงานแนะแนว และทำการติดตามประเมินผลเป็นระยะ ประจำภาคเรียน และเมื่อสิ้นปีการศึกษา

4.2.6 สร้างความศรัทธาและความมั่นใจให้กับนักเรียน และอุทิศเวลาให้กับงานแนะแนวอย่างจริงจัง

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาหารูปแบบการแนะแนวที่เหมาะสมสำหรับโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภายใต้สภาพของปัญหาที่มีอยู่
2. ควรศึกษาพัฒนาชุดการแนะแนวสำเร็จรูปสำหรับโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. ควรศึกษาแนวทางกระบวนการที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาบุคลากรแนะแนวในโรงเรียน
4. ควรศึกษาพัฒนารูปแบบของเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพของการแนะแนวสำหรับโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย